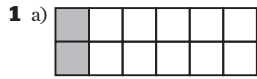

Facit till övningsblad

Kapitel 1 Tal

1.1A Bråkbegreppet

2 a) $\frac{3}{9} = \frac{1}{3}$ b) $\frac{5}{8}$ c) $\frac{1}{8}$

3 Sex stycken stjärnor inringade.

4 Fem av bokstäverna ska vara E.

5 $\frac{11}{25}$ $\frac{3}{8}$ $\frac{2}{7}$

- 6 a) Ett heltal större än 7
b) Ett heltal större än 12
c) Ett heltal mindre än 6
d) Ett heltal mindre än 8

7 T.ex. $\frac{3}{4}$ $\frac{4}{5}$ och $\frac{9}{10}$

8 a) $\frac{3}{8}$ b) $\frac{5}{9}$ c) $\frac{3}{4}$ d) $\frac{89}{90}$

9 a) $\frac{2}{7}$ $\frac{5}{8}$ $\frac{4}{3}$ b) $\frac{4}{9}$ $\frac{9}{18}$ $\frac{7}{13}$

c) $\frac{4}{7}$ $\frac{9}{10}$ $\frac{10}{9}$

10 a) $A = \frac{1}{3}$ $B = \frac{4}{3} \left(1\frac{1}{3}\right)$

b) $C = \frac{1}{5}$ $D = \frac{4}{5}$ $E = \frac{7}{5} \left(1\frac{2}{5}\right)$

12 a)

Bråkform	Blandad form
$\frac{8}{5}$	$1\frac{3}{5}$
$\frac{11}{4}$	$2\frac{3}{4}$
$\frac{19}{6}$	$3\frac{1}{6}$
$\frac{7}{3}$	$2\frac{1}{3}$
$\frac{7}{2}$	$3\frac{1}{2}$

b)

Bråkform	Blandad form
$\frac{17}{4}$	$4\frac{1}{4}$
$\frac{11}{5}$	$2\frac{1}{5}$
$\frac{19}{5}$	$3\frac{4}{5}$
$\frac{17}{3}$	$5\frac{2}{3}$
$\frac{25}{6}$	$4\frac{1}{6}$

1.1B Förlänga och förkorta bråk

1 $\frac{3}{4}$ $\frac{60}{80}$ $\frac{12}{16}$ $\frac{24}{32}$

2 T.ex. $\frac{2}{5}$ $\frac{8}{20}$ och $\frac{40}{100}$

3 a) 20   b) 18   c) 18

4 a) $\frac{10}{15}$ b) $\frac{35}{50}$ c) $\frac{5}{45}$

5 a) 18   b) $\frac{15}{24}$ c) $\frac{4}{24}$

6 a) 3   b) 3   c) $\frac{2}{5}$

7 a) $\frac{4}{5}$ b) $\frac{3}{7}$ c) $\frac{6}{9}$

8 a) 12   b) 18   c) 9

9 a) $\frac{8}{10}$ b) $\frac{8}{10}$ c) $\frac{4}{10}$

10 a) 2   b) 12   c) 40
d) 10   e) 9   f) 7

11 a) Falskt, värdet ändras inte.

b) Sant, $\frac{15}{20} = \frac{3}{4}$

c) Sant

d) Falskt det blir $\frac{9}{12}$

e) Sant

f) Sant

12 a) $\frac{35}{100} = 35\%$ b) $\frac{44}{100} = 44\%$

c) $\frac{9}{100} = 9\%$ d) $\frac{32}{100} = 32\%$

1.2 Addition och subtraktion av bråk

1 a) $\frac{5}{9}$ b) $\frac{3}{10}$ c) $\frac{6}{7}$ d) $\frac{8}{8} = 1$

2 a) $\frac{2}{4} = \frac{1}{2}$ b) $\frac{10}{11}$ c) $\frac{1}{9}$

d) $2\frac{11}{12}$

3 a) 8   b) 30   c) 20   d) 28

4 a) $\frac{4}{8} + \frac{1}{8} = \frac{5}{8}$ b) $\frac{3}{10} - \frac{2}{10} = \frac{1}{10}$

c) $\frac{4}{6} - \frac{1}{6} = \frac{3}{6} = \frac{1}{2}$ d) $\frac{6}{8} - \frac{5}{8} = \frac{1}{8}$

5 a) $\frac{8}{9} - \frac{3}{9} = \frac{5}{9}$

b) $\frac{9}{12} - \frac{7}{12} = \frac{2}{12} = \frac{1}{6}$

c) $\frac{5}{6} - \frac{3}{6} = \frac{2}{6} = \frac{1}{3}$

d) $\frac{2}{20} + \frac{7}{20} = \frac{9}{20}$

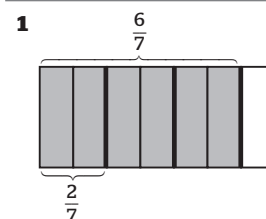
6 a) $\frac{7}{9}$ b) $\frac{2}{9}$

7 $\frac{11}{12}$ liter

8 $\frac{4}{15}$

9 $4\frac{1}{20}$ km

1.3 Multiplikation av bråk

2 a) $\frac{4}{5}$ b) $\frac{12}{5} = 2\frac{2}{5}$

3 a) $\frac{2}{5}$ b) $\frac{9}{10}$

c) $\frac{20}{9} = 2\frac{2}{9}$

4 a) 4   b) $\frac{4}{7}$ c) 4

5 a) $\frac{5}{32}$ b) $\frac{8}{45}$ c) $\frac{5}{18}$

6 a) $\frac{20}{27}$ b) $\frac{14}{30} \left(= \frac{7}{15} \right)$

c) $\frac{12}{35}$

7 a) $\frac{5}{14}$ b) $\frac{3}{8}$ c) $\frac{7}{12}$ d) $\frac{1}{10}$

8 $\frac{15}{4}$ dl = $3\frac{3}{4}$ dl

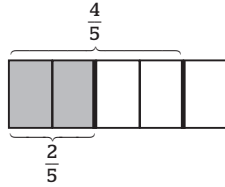
9 21 gäster

10 $\frac{4}{15}$

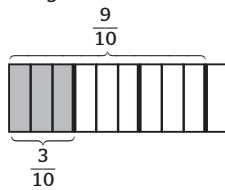
11 $\frac{3}{25}$

1.4 Division av bråk

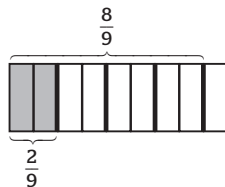
1 a) $\frac{2}{5}$

b) $\frac{3}{10}$

c) $\frac{2}{9}$

2 a) $\frac{2}{3}$

b) $\frac{3}{13}$

c) $\frac{3}{7}$

3 a) 6

b) 10

c) 32

4 a) 15

b) 12

c) 12

5 7 muggar

6 4 burkar

7 a) 3   b) 4

8 a) 3   b) 2

9 a) 5   b) 2

10 $3\frac{1}{4}$ liter ($\frac{13}{4}$ liter)

11 $\frac{3}{16}$

1.5A Skriva, tolka och beräkna värdet av uttryck

- 1 a) Tilde är 4 år äldre än Fatemeh.
- b) Sabina är 3 gånger så gammal som Fatemeh.
- c) Felicia är hälften så gammal som Fatemeh.
- d) Theo är 5 år yngre än Fatemeh.

2 a) 2x km

b) (x - 3) km

c) (x + 1,5) km

d) $\frac{x}{2}$ km = 0,5x km

3 a) (y - 70) kr

b) (y + 30 - 50) kr = (y - 20) kr

4 a) 41   b) 4   c) 79

5 a) 12   b) 20   c) 64   d) 3

6 a) $O = 16x + 4$ b) $O = 16y + 1$

c) $O = 25x + 2$

7 a) 5x + 11   b) 4x + 7

c) 10x - 14   d) 8x - 8

8 xy - 12   x - 6y $\frac{x}{y} + 3$

9 $\frac{x}{2} + 10 = 0,5x + 10$

10 (x - 14 + 3) cm = (x - 11) cm

1.5B Förenkla uttryck med parenteser

1 a) 13x + 4   b) 6y
c) 9x + 3   d) 5x + 8y

2 a) 12   b) 4   c) y
d) 12 och 2 (12y + 2)

3 a) 15x + 2   b) 8x + 3y
c) 13a + 3b - 4   d) 104a + 65

4 a) 6x   b) 10y
c) 7x   d) 2y + 8

5 a) 6x   b) 17x + 7
c) 14x + 2   d) 19x - 2

6 a) 5x + 3x - 4
b) 9y - 5y - 1
c) 13x - 2 + 6x + 7
d) 16a + 2 - 9a + 5

7 a) 12x + 2   b) 8x - 3
c) 11y - 2   d) 2x + 6y

8 a) 9a + 5   b) 12x - 6
c) 2x - 3   d) 8y - 2 + 5x

9 a) 12x + 7   b) 19y - 8
c) y + 6   d) 20x

10 $20x + 13 - 16 - (8x - 2)$ cm =
= (12x - 1) cm

11 $x + 2(x - 2) + (x - 5)$ minuter =
= (4x - 9) minuter
Hanna x minuter, Elin och Louise (x - 2) minuter och Daniela (x - 5) minuter.

1.6 Multiplicera uttryck i parenteser

1 a) 20   b) 100   c) 14

2 a) 14   b) 10x   c) 4   d) 2x

3 a) 36x + 8   b) 6x - 30
c) 35 + 14x   d) 60x - 40

4 a) 15x + 21   b) 36x - 18

5 a) 24x + 80   b) 70y + 28

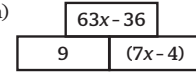
6 a) 18y - 6   b) -24x - 24

7 a) 13x + 3   b) 11x + 14

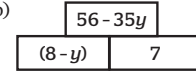
8 a) 5x - 14   b) 42x + 12

9 a) 10x - 2   b) 25x - 50

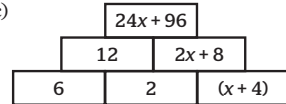
10 a)

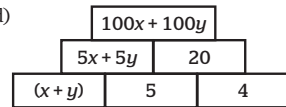
b)

c)

d)

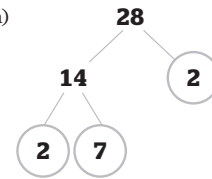
11 $2(x - 3) = (2x - 6)$ mål

12 $8(3x - 2) = (2x - 16)$ cm²

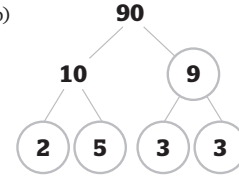
1.7 Faktorisera uttryck

1 a) 3 · 7   b) 5 · 7   c) 2 · 11

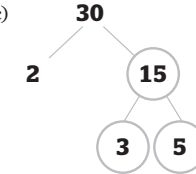
2 a)

b)

c)

3 a) 40   b) 2   c) 3x

4 a) 6   b) 5x   c) 4

5 a) 5   b) 2   c) 3

6 a) 5   b) 4   c) 7

7 a) 7   b) 6x   c) 1

8 a) 4(2x + 10)   b) 4(7x - 3)
c) 4(y + 4)   d) 4(9 - 5y)

9 a) fel   b) rätt
c) fel   d) rätt

1.8A Ekvationer

1 a) 4   b) 30   c) 768   d) 136

2 a) 49   b) 60   c) 375   d) 14

3 a) $14x + 8 = 113$
 $14x + 8 - 8 = 113 - 8$
 $14x = 105$
 $\frac{14x}{14} = \frac{105}{14}$
 $x = 7,5$

b) $11x - 7 = 37$
 $11x - 7 + 7 = 37 + 7$
 $11x = 44$
 $\frac{11x}{11} = \frac{44}{11}$
 $x = 4$

4 a) $x = 8$ b) $x = 8$ c) $x = 8$

5 a) $x = 7$ b) $x = -2$ c) $x = 60$

6 a) $x \neq 5$ b) $x = 5$ c) $x \neq 5$

7 a) $x = 8$ b) $x = 5$ c) $x = 4$

8 a) $x = -5$ b) $x = 5$ c) $x = -3$

9 a) $4x + 7 = 45$ har lösningen $x = 9,5$
b) $67 = 1 + 6x$ har lösningen $x = 11$

1.8B Ekvationer med förenklingar och parenteser

1 a) $x = 8$ b) $x = 8$

2 a) $x = 7$ b) $x = 3$

3 a) $x = 7$ b) $x = 3$

4 a) $x = 3$ b) $x = 4$

5 a) $x = 7$ b) $x = 4$

6 $5(4x - 3) = 65$
 $x = 4$, längsta sidan är 13 cm.

7 $19(7x + 3) = 323$
 $x = 2$, kortaste sidan är 17 cm.

1.9 Problemlösning med ekvationer

1 a) $8x + 14 = 118$
b) $x = 13$, rektangelns sidor är 15 cm och 44 cm.

2 a) Isak: x , Erik: $2x$, Benjamin: $2x + 54$

b) $5x + 54 = 494$

c) $x = 88$, Benjamin har åkt 230 km.

3 a) $9x - 9 = 180$
b) Vinklarna är 21° , 125° och 34° .

4 a) $\frac{8x}{2} = 40$

b) Sidan x är 10 cm.

5 Planens mått är $68 \text{ m} \times 105 \text{ m}$.

6 Amanda har samlat 78 snäckor.

7 $x = 41$, dag 1: 41 mil, dag 2: 82 mil och dag 3: 63 mil.

8 60 kronor

9 Lukas är 9 år.